

Sygn. akt V KK 243/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **R. N.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 7 września 2021 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 30 czerwca 2020 r., sygn. akt IV Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w O.

z dnia 17 lutego 2020 r., sygn. akt II K [...]

na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę R. N. Sądowi
Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2020 r., sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy w O., uwzględniając wniosek oskarżonego złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k., uznał oskarżonego R. N. za winnego popełnienia przestępstwa:

- z art. 279 § 1 k.k., polegającego na tym, że w okresie od dnia 29 października 2019 r. do dnia 2 listopada 2019 r. w L. gm. W. po uprzednim wyłamaniu kłódki w drzwiach pomieszczenia gospodarczego dostał się do jego wnętrza skąd zabrał w celu przywłaszczenia przecinarkę kątową marki D., przecinarkę kątową marki M., dwie sztuki wkrętarek marki D., dwie sztuki młotowiertarek marki S., wiertarkę udarową, wiertarkę marki D., łańcuchową pilarkę spalinową marki S., wykaszarkę marki S., dwa odkurzacze marki S., myjkę ciśnieniową marki S., opalarkę marki V., szlifierkę rotacyjną do drewna, namiot 5-cio osobowy oraz spryskiwacz plecakowy marki S., powodując straty w wysokości 14.160 zł. na szkodę L. J., za co wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości stawki na kwotę 10 zł;

- z art. 278 § 1 k.k., polegającego na tym, że w okresie od 1 października 2019 r. do 5 grudnia 2019 r. w R. w sklepie K. zabrał w celu przywłaszczenia szlifierkę kątową marki D. o mocy 900 W o wartości 398 złotych oraz mini szlifierkę marki T. o wartości 245 zł., czym spowodował straty w łącznej wysokości 643 złotych na szkodę K. M., za co wymierzył mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie zawiesił na okres 3 lat próby. Jednocześnie Sąd I instancji zobowiązał oskarżonego do pisemnego przeproszenia pokrzywdzonych L. J. i K. M. w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku oraz oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w O., który zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i zarzucił:

1. „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia a mianowicie art. 387 § 2 k.p.k. polegającą na niezawiadomieniu oskarżyciela publicznego o wniosku oskarżonego złożonym na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., co

uniemożliwiło prokuratorowi zajęcie stanowiska odnośnie tego wniosku i wyrażenie sprzeciwu, i w konsekwencji skutkowało wydaniem wadliwego wyroku, w którym dopuszczono się błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia o karze polegającym na wysnuciu błędnego wniosku co do pozytywnej prognozy wobec oskarżonego, oraz orzeczono rażąco niewspółmierne kary jednostkowe, jak i karę łączną pozbawienia wolności wskutek niedostatecznego uwzględnienia wysokiego stopnia społecznej szkodliwości zarzucanych oskarżonemu czynów oraz jego uprzedniej karalności, a nadto zaniechano orzeczenia obowiązku naprawienia szkody,

2. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia a mianowicie art. 387 § 2 k.p.k. i art. 350 § 4 k.p.k. polegającą na niezawiadomieniu pokrzywdzonych o terminie i miejscu rozprawy głównej i zaniechaniu pouczenia pokrzywdzonych o możliwości złożenia przez oskarżonego wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k., co uniemożliwiło pokrzywdzonym zajęcie stanowiska odnośnie tego wniosku i wyrażenie sprzeciwu, i w konsekwencji skutkowało wydaniem wadliwego wyroku, w którym m.in. zaniechano orzeczenia obowiązku naprawienia szkody”.

Podnosząc powyższe zarzuty prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w P., sygn. akt IV Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok Sądu odwoławczego w całości, na niekorzyść skazanego R. N. i zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nienależytym rozważeniu zarzutów i argumentacji podniesionej w apelacji prokuratora, skutkiem czego było zaakceptowanie rażącego naruszenia przepisów prawa karnego procesowego przez Sąd Rejonowy w O. i utrzymanie w mocy wadliwego wyroku tego Sądu, zapadłego z rażącą obrazą art. 387 § 2 k.p.k. i art. 350 § 4 k.p.k.. polegającą na błędnym uznaniu, że wnioskowi oskarżonego R. N. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wymierzenie mu określonej kary i środków karnych nie sprzeciwili się prawidłowo pouczeni pokrzywdzeni, podczas gdy wbrew przepisowi art. 350 § 4

k.p.k. stanowiącemu o obowiązku zawiadomienia pokrzywdzonego o terminie i miejscu rozprawy głównej, pokrzywdzeni nie zostali zawiadomieni o terminie rozprawy w dniu 17 lutego 2020 r. przed Sądem Rejonowym w O., a w konsekwencji nie mogli wykonywać przysługujących im praw pokrzywdzonego, w tym wynikającego z art. 387 § 2 k.p.k., a stosowanego odpowiednio do rozpoznania takiego wniosku, prawa do wyrażenia sprzeciwu co do wniosku oskarżonego o wydanie wyroku określonej treści”.

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Argumentacja Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co skutkowało skierowaniem sprawy, w celu rozpoznania kasacji, na posiedzenie wyznaczone w trybie art. 535 § 5 k.p.k., a w konsekwencji wydaniem orzeczenia uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w P. i przekazującego sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Słusznie wskazał skarżący, że Sąd odwoławczy dokonując kontroli instancyjnej wyroku Sądu Rejonowego w O. dopuścił się obrazy przepisów prawa procesowego - art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie podniesionego w apelacji prokuratora zarzutu obrazy art. 387 § 2 k.p.k. i art. 350 § 4 k.p.k. Jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego obraza przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. postępowania ma miejsce zarówno wtedy, gdy sąd pomija zupełnie w swych rozważaniach zarzuty zawarte w środku odwoławczym, jak i wtedy, gdy analizuje je w sposób odbiegający od wymogu rzetelnej ich oceny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2007 r., II KK 212/07; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., III KK 435/10)

W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy przyznał wprawdzie, że Sąd I instancji dopuścił się naruszeń art. 350 § 4 k.p.k. i art. 387 § 2 k.p.k., gdyż nie zawiadomił pokrzywdzonych o terminie rozprawy głównej, a następnie uwzględnił wniosek oskarżonego złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k. podczas rozprawy głównej

i mimo braku stanowiska w przedmiocie wniosku pokrzywdzonych, to jednak bezpodstawnie uznał, że uchybienie to nie miało realnego wpływu na treść wyroku Sądu I instancji. Zdaniem Sądu Okręgowego w P. pokrzywdzeni L. J. i K. M. doskonale znali przysługujące im w toku postępowania uprawnienia, skoro na etapie postępowania przygotowawczego zostali o nich pouczeni. Sąd odwoławczy wskazał, że pokrzywdzeni w dniach 26 listopada 2019 r. i 9 grudnia 2019 r. otrzymali stosowne pisemne pouczenie, w treści którego zawarta była m.in. informacja o treści zmienionego z dniem 5 października 2019 roku (Dz.U. 2019.1964) - art. 337a § 1 k.p.k., który gwarantował pokrzywdzonemu prawo do złożenia wniosku o otrzymanie informacji o dacie i miejscu rozprawy albo posiedzenia, o którym mowa w art. 339 § 3 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 341 k.p.k. lub art. 343 k.p.k. oraz o zarzutach oskarżenia i ich kwalifikacji prawnej. Nadto, Sąd II instancji wskazał, że pokrzywdzeni zostali zawiadomieni o wniesieniu aktu oskarżenia do Sądu oraz pouczeni o treści art. 53 i 54 k.p.k. i art. 46 § 1 k.k.

Tymczasem, jak słusznie wskazał skarżący, w związku z nowelizacją treści przepisu art. 337a § 1 k.k., która weszła w życie w dniu 5 października 2019 r., i która wyeliminowała ten jego fragment, który stanowił, że pokrzywdzonego należy poinformować o dacie i miejscu rozprawy albo posiedzenia na jego wniosek, obowiązkiem Sądu Rejonowego w O., zgodnie z art. 350 § 4 k.p.k., było zawiadomienie „z urzędu” pokrzywdzonych o terminie i miejscu rozprawy głównej, czego Sąd zaniechał. Uchybienie to doprowadziło do pozbawienia pokrzywdzonych ich praw, zatem w sposób oczywisty i bezsporny mogło mieć wpływ na treść zapadłego orzeczenia.

Skutkiem powyższego uchybienia było również naruszenie treści art. 387 § 2 k.p.k. Zgodnie z art. 387 § 1 i 2 k.p.k. wniosek o dobrowolne poddanie się karze może zostać uwzględniony przez sąd nie tylko wtedy, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte pomimo nieprzeprowadzenia rozprawy, ale niezbędne jest również, aby prokurator i pokrzywdzony, należycie powiadomiony o terminie rozprawy, nie sprzeciwili się takiemu wnioskowi. Oczywistym jest, że pokrzywdzony będzie mógł skorzystać ze swojego uprawnienia jedynie wówczas, gdy zostanie należycie powiadomiony o

terminie rozprawy oraz pouczone o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku, a także o prawie do złożenia ewentualnego sprzeciwu.

Z analizy akt sprawy wynika, że Sąd Rejonowy nie zawiadomił pokrzywdzonych o terminie rozprawy głównej, ani nie skierował do nich pouczenia o możliwości złożenia przez oskarżonego wniosku o dobrowolne poddanie się karze w trybie art. 387 § 1 k.p.k. Pozbawienie pokrzywdzonych ich uprawnień rażąco naruszyło przepis art. 387 § 2 k.p.k., gdyż zostali oni pozbawieni prawa do zajęcia stanowiska w przedmiocie wniosku oskarżonego o wydanie wyroku w trybie art. 387 § 1 k.p.k., w tym ewentualnego wniesienia sprzeciwu lub uzależnienia braku takiego sprzeciwu od nałożenia na oskarżonego w wyroku obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem.

W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok nie mógł się ostać, co skutkowało koniecznością jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Rozstrzygając sprawę ponownie Sąd II instancji wyda orzeczenie respektujące wskazane wyżej uwagi, jak również treść art. 350 § 4 k.p.k. oraz art. 387 § 1 i 2 k.p.k.

Kierując się powyższymi względami, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.